

RİSK RAPORLAMA: LİTERATÜR TARAMASI VE GELECEK ÇALIŞMALAR İÇİN ÖNERİLER*

Doç. Dr. Mehmet DURGUT^a

Derleme
(Compilation)

*Muhasebe ve Vergi
Uygulamaları Dergisi*
Temmuz 2021; 14 (2): 873-901

ÖZ

Bu makalede 2000-2020 yılları arasında risk raporlamaya yönelik yayınlanmış araştırmalar çerçevesinde konuyla ilgili literatürün gözden geçirilmesi ve mevcut literatür verilerinin sentezlenmesiyle gelecekte yapılacak çalışmalar için bilimsel perspektifin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Veri toplamada içerik analizinin tercih edildiği bu araştırmada incelenen çalışmaların önemli bir kısmının 2010 yılından sonra yapıldığı, finansal olmayan işletmeler üzerinde gerçekleştirildiği ve tek bir ülkeyi kapsadığı tespit edilmiştir. Ayrıca konuya yönelik gerek bildiri gerekse de tezlerin tamamı ile makalelerin büyük bir çoğunluğunun Avrupa ülkelerinde hazırlandığı ve genellikle işletmeye ait çeşitli özellikler (büyüklük, yönetim kurulunun yapısı, faaliyette bulunulan sektör) ile risk raporlama düzeyi arasındaki ilişki derecesini ortaya koyduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Risk Raporlama, Literatür Taraması, İçerik Analizi.

JEL Kodları: M40, M41.

APA Stili Kaynak Gösterimi:

Durgut, M. (2021). Risk Raporlama: Literatür Taraması ve Gelecek Çalışmalar İçin Öneriler. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*. 14 (2), 873-901.

* Makalenin gönderim tarihi: 23.09.2020; Kabul tarihi: 24.12.2020, iThenticate benzerlik oranı %2
^a Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, mehmet.durgut@giresun.edu.tr
ORCID: [0000-0001-6014-5584](https://orcid.org/0000-0001-6014-5584).

RISK REPORTING: LITERATURE REVIEW AND SUGGESTIONS FOR FUTURE STUDIES

ABSTRACT

The article aims to develop a scientific perspective for future studies by reviewing the relevant literature and synthesizing the available literature data within the framework of published studies on risk reporting between 2000 and 2020 years. In this research which content analysis is preferred in data collection was determined that a significant part of the studies examined were carried out after 2010, practiced on non-financial enterprises and covered a single country. In addition, that the majority of the articles and theses, both in papers and theses, are prepared in European countries and generally reveal the degree of relationship between various aspects of the enterprise (size, the structure of board, sector in which they operate) and the level of risk reporting has been concluded.

Keywords: Risk Reporting, Literature Review, Content Analysis.

JEL Codes: M40, M41.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Risk reporting provides information to interest groups on key risks that help them understand and evaluate the business' risk management strategies. The uncertainties that diminish with the disclosure of risk information about the business will increase the confidence of investors in commercial activities and reduce the capital cost. In addition, with a risk reporting in which transparency is at the forefront, both the image of the enterprise will increase and the information asymmetry between interest groups will be reduced. The positive impact of these potential benefits, which are aimed to be achieved through risk reporting, on businesses will enable different segments, especially academics, to attract the attention of the subject, and therefore, to deal with research issues in different dimensions. This article, which was prepared based on these assumptions, aims to encourage further studies in the future with a visionary perspective by demonstrating the current structure of the literature on the subject within the framework of the results obtained from the researches on risk reporting.

Literature on Research

The systematic examination of risk reporting studies that have contributed to the literature by increasing qualitative and quantitative aspects in the process from its first emergence to the present, addressing them from different aspects and revealing their strengths / weaknesses have enabled the formation of review type studies. As a matter of fact, in the literature review based on this fact, Sexena, Dube and Mishra (2017), Elshandidy, Shrivess, Bamber and Abraham (2018), Khandelwal et al. (2019), Tahat Dunne, Fifield and Power (2019) Studies with / review feature have been reached.

Based on the results of the research conducted by Sexena et al. (2017) and empirical studies on risk reporting, it is aimed to encourage further research and discussion on risk reporting. At the end of the research, it was determined that content analysis is the primary method in empirical studies and there is a positive relationship between firm size and risk reporting in general.

Elshandidy et al. (2018) aimed to reveal the comprehensive and up-to-date structure of the risk reporting literature in the study in which 32 empirical articles published between 1997 and 2016 were the subject of examination. The findings of the study conducted in this context are as follows.

- The researchers are generally done on non-financial enterprises (23 out of 32 articles).
- Most US research is based on automated content analysis.
- Research conducted in Australia and European countries often focuses on measuring the quality and / or amount of risk reporting and is mostly based on manual content analysis.
- There are differences between researchers' definitions of basic risk-related terms and phrases.
- Most of the studies cover one country. However, most of the researches on financial enterprises cover more than one country.
- Researchers are required to report mandatory risk due to FRR 48 regulated by SEC (Securities and Exchange Commission) in the USA; In other countries, IASB etc. It focuses on voluntary risk reporting, as standard setters do not provide any regulations for risk reporting.

Khandelwal et al. (2019) examined 61 studies in the article, which aims to review the status of the literature on financial risk reporting practices and to create information that will guide the studies to be carried out in the world. As a result of the systematic literature review, it was found that although the importance of risk reporting has increased, the academic literature on the subject is limited and studies linking risk reporting with management mechanisms are rare. In addition, it has been determined that most of the studies on risk reporting cover a single or limited period.

In the study conducted by Tahat et al. (2019), it was aimed to critically examine the studies in the literature on risk reporting carried out within the scope of the accounting standards for financial instruments published by the FASB and the IASB. At the end of the research, it was determined that the theory was greatly reduced in most of the articles in top-level journals and positivist methods emphasizing various econometric processes, especially regression analysis, were used.

Method of the Research

In this study, it is aimed to review the literature on risk reporting, to identify deficiencies and to develop a scientific perspective for future studies by synthesizing existing literature data. Studies on risk reporting published after 2000 constitute the scope of the study. The studies reached within the framework of the aforementioned screening criteria were analyzed using content analysis. SPSS package program was used for the statistical presentation of the data obtained through content analysis.

Findings of the Research

The results obtained by content analysis from the studies examined on the basis of the literature review criteria regarding risk reporting were evaluated under three main headings in general perspective: the type of the study, the year and place of publication, and the method.

The following results have been reached according to the evaluation made on the basis of study types:

- 72.7% of the research studies published are articles, 25% are theses and 2,3% are papers.
- It has been determined that the articles on risk reporting generally reveal the relationship between the level of risk reporting and the size of the company, the characteristics of the board of directors and the sector in which the company operates.
- It was established that the research articles on risk reporting were published mostly (21.9%) in Managerial Auditing Journal, and more than half of the journals containing these articles were registered in the Emerald database.
- The most common findings in the theses on risk reporting are related to the type of risk published, reporting quality, and the impact of financial crises on risk reporting. In addition, in the aforementioned theses, as in the articles, findings that reveal the relationship between the level of risk reporting and the size of the company and the characteristics of the board of directors are also included.
- Although there are many studies within the scope of both articles and thesis, which are research related to risk reporting, the number of papers made is only one.

The results obtained in terms of the year in which the studies on risk reporting were published and the continent where they were carried out are listed below:

- Most of the studies (70.5%) on risk reporting were published after 2011.
- A significant part (50%) of the studies on risk reporting were conducted in the European continent. When examining the

distribution of studies in terms of study type, article-style works were revealed in all continents, while thesis and declaration-type works were prepared only in the European continent.

- It has been determined that all of the studies in the form of both thesis and declaration on risk reporting were carried out in the European continent and most of the theses were prepared in England. Among the reasons for the concentration of thesis studies in England, it can be said that the effect of the development of knowledge and application dimension regarding risk reporting applications, depending on the recommendations and reports made by the Institute of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW).

The statistical results of the researches on risk reporting in terms of the scope, the nature of the enterprises examined and the status of their shares being traded on the stock exchange, the number of samples, data collection method, data source and analysis type are as follows.

- The vast majority (86.4%) of the studies on risk reporting cover a country. In terms of scope, in studies conducted at the level of more than one country, the risk reporting practices of businesses operating in the financial sector were analyzed.
- It has been established that in most of the studies on risk reporting (68.1%), the number of businesses included in the review is below 100 and generally (63.6%) are carried out on non-financial enterprises. In addition, it has been determined that a significant portion (88.6%) of the companies subject to research are listed on the stock exchange.
- It is observed that almost all of the studies (97.7%) collect data with content analysis, in the vast majority (93.2%) annual reports are preferred as data sources, and regression and correlation analyzes are generally preferred, which examine the level of relationship between variables.

Conclusion

The increase in the number of both theoretical and empirical studies on risk reporting has contributed to the emergence of review-style works. In this article, which is one of the limited number of studies that has the feature of scanning, prepared with a detailed review of the current academic literature on risk reporting, it is aimed to review the literature on the subject, to identify deficiencies and to develop a scientific perspective for future studies by synthesizing the existing literature data. The studies examined in this study, which was carried out using content analysis within the scope of the purpose in question, were evaluated under three main headings as type, year and place of publication and research method, and some important findings were reached in this context.

As a result of the analysis based on the type of studies conducted, it has been determined that most of the studies on risk reporting are carried out in the style of an article, and the degree of relationship between the size of the company, the characteristics of the board of directors and the sector in which it operates and the level of risk reporting is determined.

It is noteworthy that there has been a significant increase in the number of studies examined after 2010 and that both papers and theses and most of the articles were prepared in European countries. It is possible to say that the risk reporting studies carried out by the laws, accounting professional organizations and accounting standards boards have contributed to this situation.

Within the framework of the methods adopted and applied in research on risk reporting, it has been determined that a significant part of the studies are limited to a single country in terms of scope. In terms of scope, in the studies conducted at the level of more than one country, the risk reporting practices of the companies operating in the financial sector were analyzed. However, the companies examined generally operate outside the financial sector and their shares are traded on the stock exchange. In addition, the data collection method of almost all of the studies is content analysis; The data source is annual reports. Regression and correlation analysis, which often examine the relationship between variables, were used in the analysis of the data obtained.

With this study, which was obtained according to the literature review and whose findings are summarized above, it is possible to develop suggestions that will guide future research. In this context, studies that will provide qualitative measurement as well as the quantitative dimension of risk reporting in enterprises are generally needed. In addition, instead of studies that examine risk reporting practices in businesses using data from a single period, studies in which changes in risk reporting levels over time can be brought to the fore by using the data of many periods in the literature. However, since the researches are mostly limited to a single country, it is necessary to carry out studies to establish international criteria that will allow the comparability of risk reporting levels of enterprises between countries. Another recommendation on the subject is to expand the limits of risk reporting practices, which are concentrated in a number of developed countries (especially in the European continent), to include other developed and developing countries, as well as to prioritize studies that will contribute to the increase of social and political interest in risk reporting all over the world.

1. GİRİŞ

Yıllık raporlarda yapılan açıklamalar yasal düzenleyiciler, muhasebe standartları kurulları, borsalar, akademisyenler, derecelendirme kuruluşları, yatırımcılar, halk, muhasebe ve denetim kuruluşları gibi kesimlerin ilgisini çeken bir alandır (Rajap, 2009, s.21). Hem finansal hem de finansal olmayan bileşenleri içeren yıllık raporlar geçmişte yatırım, kredi ve diğer kararlar için yararlı bilgiler aktarmanın başlıca aracı olmuştur. Ancak, son zamanlarda Enron ve WorldCom gibi büyük kurumsal skandallar ile hileli muhasebe uygulamaları yıllık raporlarda yer alan her türlü bilginin daha fazla açıklanma talebini artırmıştır (Amran, Bin ve Hassan, 2009, s.39). Zira yaşanan bu tür skandalların büyük bir çoğunluğunun muhasebe usulsüzlüklerinden kaynaklanması muhasebe ve finansal raporlama sistemlerinin özellikle de yıllık raporların etkinliğinin sorgulanmasına (Khandelwal, Kumar, Verma ve Singh, 2019, s.187) ve yatırımcı güveninin sarsılmasına neden olmuştur. Ortaya çıkan bu güven problemi ise çıkar gruplarının işletmelerden daha fazla ve nitelikli kurumsal bilgi isteğini artırmıştır (Madrigal, Guzmán ve Guzmán, 2015, s.758). Bu kapsamda kaybedilen yatırımcı güveninin yeniden kazanılarak yatırım faaliyeti için daha istikrarlı bir ortamın hazırlanması büyük ölçüde risk raporlama kapsamında sunulacak bilgilerin ihtiyaçları karşılama potansiyeline bağlıdır (Saggar ve Singh, 2017, s.378).

Risk raporlama, çıkar gruplarına işletmenin risk yönetim stratejilerini anlamalarına ve değerlendirmelerine yardımcı olan önemli riskler hakkında bilgi sunar. İşletmeye yönelik risk bilgilerinin açıklanması ile azalan belirsizlikler yatırımcıların ticari faaliyetlere olan güvenini artırarak sermaye maliyetini düşürecektir (Khandelwal ve diğerleri, 2019, s.187). Ayrıca şeffaflığın ön planda olduğu bir risk raporlama ile hem işletmenin imajı artacak hem de çıkar grupları arasındaki bilgi asimetrisi azaltılacaktır. Risk raporlamayla ulaşılmaya çalışılan hedeflenen muhtemel bu faydaların işletmeler üzerinde olumlu etkisi ise akademisyenler başta olmak üzere değişik kesimlerin konuya yönelik ilgisinin çekilmesine ve dolayısıyla da araştırma konularının değişik boyutları ile ele alınmasına imkân sağlayacaktır. Söz konusu varsayımlardan hareketle hazırlanan bu makale ile risk raporlama üzerine yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçlar çerçevesinde konuya yönelik literatürün mevcut yapısı ortaya konularak gelecekte vizyonel bir bakış açısı ile daha fazla çalışmanın yapılmasının teşviki amaçlanmaktadır.

2. RİSK, RİSK YÖNETİMİ VE RİSK RAPORLAMA İLİŞKİSİ

Risk, çoğunlukla olumsuz olarak değerlendirilen gelecekte meydana gelebilecek olayların olasılığı ile bunların muhtemel etkilerinin bileşimi; risk yönetimi ise karşılaşılan riskler çerçevesinde işletmenin eylemlerini kontrol etmeye yönelik bir sistem içinde birleştirilen koordine edilmiş

ilkeler, süreçler, faaliyetler, altyapı, roller ve sorumluluklar setidir (Durgut, 2020: 4).

Risk yönetimi, kârlılığı maksimize etmenin yanı sıra finansal başarısızlık olasılığını da azaltmayı planladığından hissedarların servetini en yükseğe çıkarmayı amaçlar. Riski negatif bir perspektiften düşünmek ve sadece olumsuz sonuçlara referansla tanımlamak oldukça yaygın olduğundan risk yönetimi zararı önleme ve hafifletmeye odaklanmıştır. Bu nedenle risk yönetimi, riskin tamamen önlenmesinden farklı olarak, genelde riskin etkisini azaltma ve en aza indirme arayışı içindedir. Böylece risk yönetim faaliyetleri, yönetimin işletmenin ekonomik performansı üzerinde daha iyi kontrol sahibi olmasını sağlayacaktır (Durgut, 2020: 4-6).

Risk yönetimi birbiriyle ilişkili sistematik faaliyetler bütünüdür. Risk yönetimini oluşturan faaliyetler İngilizce baş harflerine göre 7R ve 4T şeklinde formüle edilmektedir. Söz konusu faaliyetlerden Recognition of Risks (Risk Tanımlama), Ranking of Risks (Risk Sıralama), Responding to Risks (Risk Cevaplama), Resourcing Controls (Kontrollere Kaynak Ayırma), Reaction Planning (Reaksiyon Planlama), Reporting of Risk (Risk Raporlama), Reviewing (Gözden Geçirme) 7R; Tolerate (Tolere Etme), Treat (Müdahale Etme), Transfer (Transfer Etme), Terminate (Sonlandırma) ise 4T bileşenini oluşturur (Durgut, 2020: 6).

Yukarıda yapılan açıklamalardan risk raporlamanın risklerin tanımlanması ve risklere müdahale ederek riskin/risklerin etkisinin azaltılması süreçlerini içeren risk yönetiminin önemli bir bileşenini oluşturduğu anlaşılmaktadır.

3. LİTERATÜR TARAMASI

İlk ortaya çıkışından günümüze kadarki süreçte nitelik ve niceliksel yönden artış göstererek literatüre katkıda bulunan risk raporlamaya yönelik çalışmaların sistematik biçimde incelenmesi, değişik yönleriyle ele alınması ve güçlü/zayıf yönlerinin ortaya konulması tarama/derleme (review) türü çalışmaların oluşumunu sağlamıştır. Nitekim bu gerçeğe dayalı olarak yapılan literatür taramasında Sexena, Dube ve Mishra (2017), Elshandidy, Shrivies, Bamber ve Abraham (2018), Khandelwal ve diğerleri (2019), Tahat Dunne, Fifield ve Power (2019) tarafından risk raporlamayı konu alan tarama/derleme özelliğine sahip çalışmalara ulaşılmıştır. Söz konusu bu çalışmaların amaç ve bulgularına yönelik bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

Sexena ve diğerleri (2017), tarafından yürütülen araştırma ile risk raporlama üzerine yapılan ampirik çalışmalardan çıkarılan sonuçlara dayanarak risk raporlamaya yönelik daha fazla araştırma ve tartışmanın teşviki amaçlanmıştır. Araştırma sonunda ampirik çalışmalarda içerik analizinin birincil yöntem olduğu ve genelde işletme büyüklüğü ile risk raporlama arasında pozitif bir ilişkinin varlığı tespit edilmiştir.

Elshandidy ve diğerleri (2018), 1997-2016 yılları arasında yayınlanan ampirik özelliğe sahip 32 makaleyi inceleme konusu yaptığı çalışmada risk raporlama literatürünün kapsamlı ve güncel yapısını ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu bağlamda gerçekleştirilen çalışmanın bulguları aşağıdaki gibidir.

- Araştırmalar genellikle finansal olmayan işletmeler üzerinde yapılmıştır (32 makaleden 23'ü).
- ABD kaynaklı araştırmaların çoğu otomatik içerik analizine dayanmaktadır.
- Avustralya ve Avrupa ülkelerinde yürütülen araştırmalar genellikle risk raporlamanın niteliği ve/veya miktarını ölçmeye odaklanmakta ve çoğunlukla manuel içerik analizine dayanmaktadır.
- Araştırmacıların riskle ilgili temel terim ve kelime öbekleri tanımları arasında farklılıklar vardır.
- Araştırmaların büyük çoğunluğu tek ülkeyi kapsamaktadır. Ancak finansal işletmeler üzerinde yapılan araştırmaların önemli bir kısmı birden fazla ülkeyi kapsamaktadır.
- Araştırmacılar, ABD'de SEC (Sermaye Piyasası Kurumu / Securities and Exchange Commission) tarafından düzenlenen FRR 48 nedeniyle zorunlu risk raporlamaya; diğer ülkelerde ise IASB vb. standart koyucuların risk raporlamaya yönelik herhangi bir düzenleme sunmamasına bağlı olarak da gönüllü risk raporlamaya odaklanmıştır.

Khandelwal ve diğerleri (2019), finansal risk raporlama uygulamaları hakkındaki literatürün durumunu gözden geçirmeyi ve dünyada gerçekleştirilecek çalışmalara rehberlik edecek bilgilerin oluşturulmasını amaçladığı makalede 61 adet çalışmayı incelemiştir. Yapılan sistematik literatür taraması sonucunda risk raporlamanın önemi artmasına rağmen, konuyla ilgili akademik literatürün sınırlı, risk raporlamayı yönetim mekanizmalarıyla ilişkilendiren araştırmaların nadir olduğunu bulmuştur. Ayrıca risk raporlamayla ilgili çalışmaların çoğunun tek veya sınırlı bir dönemi kapsadığı tespit edilmiştir.

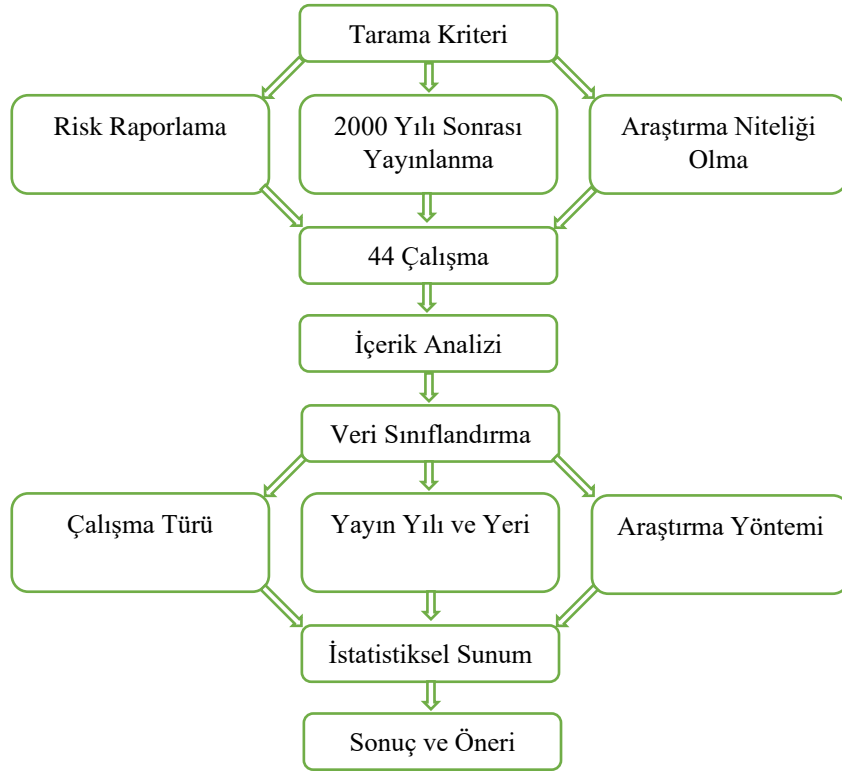
Tahat ve diğerleri (2019), tarafından yapılan araştırmada FASB ve IASB tarafından yayınlanan finansal araçlara yönelik muhasebe standartlarında yer alan düzenlemeler kapsamında gerçekleştirilen risk raporlaması ile ilgili literatürde yer alan çalışmaların eleştirel bir şekilde incelenmesi amaçlanmıştır. Yapılan araştırma sonunda üst düzey dergilerde yer alan makalelerin önemli bir kısmında teorinin büyük oranda azaltıldığı ve regresyon analizi başta olmak üzere çeşitli ekonometrik süreçleri vurgulayan pozitivist yöntemlerin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda amaç ve bulguları ifade edilen risk raporlama literatürünü konu alan tarama türü çalışmaların tamamının yurtdışı kaynaklı olmasının

Türkiye’de gerçekleştirilecek çalışmalara rehberlik edecek ana perspektifi sunma konusunda problem oluşturma ihtimali bu araştırmanın yapılma gereksiniminin en büyük etkenidir.

4. ARAŞTIRMANIN AMACI, YÖNTEMİ VE MODELİ

Bu çalışmada risk raporlamaya yönelik literatürün gözden geçirilmesi, eksikliklerin tespit edilmesi ve mevcut literatür verilerinin sentezlenmesiyle gelecekte yapılacak çalışmalar için bilimsel perspektifin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. 2000 yılından sonra yayınlanmış risk raporlamayı konu alan araştırmalar çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. Söz konusu tarama kriterleri çerçevesinde ulaşılan çalışmalar içerik analizi kullanılarak incelenmiştir. İçerik analizi ile elde edilen verilerin istatistiki sunumunda ise SPSS paket programından yararlanılmıştır. Nitekim belirlenen araştırma amacı, kapsamı ve yöntemi esas alınarak geliştirilen araştırma modeli Şekil 1’de özetlenmiştir.

Şekil 1: Araştırma Modeli

Yukarıda ifade edilen model çerçevesinde gerçekleştirilen literatür taraması sonucunda elde edilen verilerin istatistiki sonuçlarına aşağıda yer verilmiştir.

5. ARAŞTIRMA SONUÇLARI

Risk raporlamayla ilgili literatür tarama kriterleri esas alınarak incelenen çalışmalardan içerik analiziyle elde edilen sonuçlar araştırmanın türü, yayın yılı ve yeri ile yöntemine yönelik olmak üzere genel perspektifte üç ana başlık altında değerlendirilmiştir.

5.1. Çalışma Türlerine Yönelik Sonuçlar

Risk raporlamayı konu alan araştırma niteliğine sahip çalışma türlerinin dağılımı Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Çalışma Türü

<i>Çalışma Türü</i>	<i>Frekans</i>	<i>Yüzde</i>
<i>Makale</i>	<i>32</i>	<i>72,7</i>
<i>Tez</i>	<i>11</i>	<i>25</i>
<i>Bildiri</i>	<i>1</i>	<i>2,3</i>
<i>Toplam</i>	<i>44</i>	<i>100,0</i>

Tablo 1’den de anlaşıldığı üzere yayınlanan araştırma niteliğindeki çalışmaların %72,7’si makale, %25’i tez, %2,3’ü ise bildiri özelliği taşımaktadır. Söz konusu çalışma türlerinin her birine yönelik araştırma sonuçlarına aşağıda yer verilmiştir.

5.1.1. Risk Raporlamayı Konu Alan Makalelere Yönelik Sonuçlar

Risk raporlamayı konu alan makale niteliğindeki araştırmaların bulguları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Makalelerin Bulguları

<i>Araştırmacı</i>	<i>Bulgu</i>
<i>Beretta ve Bozzolan (2004)</i>	<i>Raporlama kalitesi, büyüklükten veya sektörden etkilenmemektedir.</i>
<i>Linsley ve Shrives (2005)</i>	<i>Risk raporlama düzeyini etkileyen unsur risk seviyesi değil işletme büyüklüğüdür.</i>
<i>Lajili ve Zeghal (2005)</i>	<i>Raporlanan risk bilgilerinin çoğunluğu niteliksel olup en fazla finansal, emtia ve piyasa riski ile ilgili bilgiler yer almaktadır.</i>

Linsley ve Shrives (2006)	<i>Risk raporlama ile işletme büyüklüğü ve çevresel risk seviyesi arasında önemli bir ilişki vardır. Buna karşın risk raporlama kapsamında yapılan açıklama sayısı ile özkaynak-yabancı kaynak oranı, varlık kapsamı, hisse senedinin piyasa değeri defter değeri oranı ve beta faktörü arasında ilişki yoktur.</i>
Deumes (2008)	<i>İşletmeler, gelecekteki hisse senedi fiyatlarının piyasa genelinde dalgalanmalara karşı duyarlılığını, hisse senedi fiyatlarındaki ciddi düşüşleri ve dalgalanmayı başarılı bir şekilde öngörmektedir.</i>
Othman ve Ameer (2009)	<i>Finansal risk yönetim politikası raporlama konusunda FRS 132 ile uyum gösterse de, işletmeler arasında ayrıntı düzeyi (yani nitel ve nicel açıklamalar) bakımından sistematik farklılıklar vardır. Ayrıca piyasa riski kategorisinde en çok faiz, en az kredi riski açıklanmaktadır.</i>
Hassan (2009)	<i>Risk raporlama düzeyi ile rezervler arasında negatif ilişki vardır ve işletme büyüklüğünün söz konusu düzey üzerinde herhangi bir etkisi yoktur.</i>
Amran ve diğerleri (2009)	<i>Risk raporlama ile işletme büyüklüğü arasında pozitif ilişki vardır.</i>
Oliveira, Rodrigues ve Craig (2011a)	<i>IAS/IFRS ve Avrupa Birliği'nin Modernizasyon Yönergesinin 2005'te uygulanması risk raporlamanın miktarını ve kalitesini olumlu yönde etkilememektedir. Risk raporlama genel, nitel ve geriye dönüktür. İşletmelerin riskle ilgili bilgilerin açıklanması ile itibarını yönetmesi risk raporlamada halkın görüşünü kritik faktör haline getirmektedir. Borsada hisseleri işlem gören işletmelerde, bağımsız yöneticilerin varlığı risk raporlama seviyesini artırmaktadır.</i>
Oliveira, Rodrigues ve Craig (2011b)	<i>Hissedar denetimi ve işletme itibarı risk raporlama uygulamalarını açıklayan önemli faktörlerdir. Gönüllü risk raporlama piyasa disiplininin etkinliğini sağlamak, kurumsal baskıların giderilmesi ve işletme itibarının çıkar grupları üzerindeki algısının yönetilmesi amacıyla yapılmaktadır.</i>
Greco (2012)	<i>Yeni düzenlemelere bağlı olarak raporlanan risklerle ilgili cümlelerin miktarında artış olsa da niteliklerin de değişiklik yoktur.</i>
Adamu (2013)	<i>İşletme büyüklüğü ve finansal kaldıraç risk raporlamayı etkilememektedir.</i>
Barakat ve Hussainey (2013)	<i>Banka yönetiminin operasyonel riskin açıklanması üzerinde olumlu etkisi vardır ve denetim bu etkinin önemli bir unsurudur.</i>

Elshandidy, Fraser ve Hussainey (2013)	<i>Daha yüksek sistematik, finansal riskler ve riske uyarlanmış getiriler ile daha düşük hisse senedi getiri değişkenliğine sahip işletmeler önemli ölçüde toplu ve gönüllü risk raporlama yapmaktadır. Büyüklük, yüksek temettü, yönetim kurulu bağımsızlığı, işletme dışındaki (içindeki) ortakların fazla (az) olması, etkin denetim sistemi toplu ve gönüllü risk raporlama ihtimalini artırmaktadır. Benzer şekilde, zorunlu risk raporlama işletme büyüklüğü, temettü getirisi, yönetim kurulunun bağımsızlığı ve yüksek kaldıraçtan olumsuz yönde etkilenmektedir. Ayrıca zorunlu düzenlemelerle daha uyumlu işletmelerin yöneticilerinin, gönüllü risk raporlama eğilimi yüksektir. Bununla birlikte risk seviyesi yüksek işletmeler, hem gönüllü hem de zorunlu risk bilgilerini düşük riskli işletmelerle göre daha fazla raporlamaktadır.</i>
Mokhtar ve Mellett (2013)	<i>İşletmelerde düşük zorunlu risk raporlama seviyesine karşın; daha niteliksel ve geriye dönük gönüllü risk raporlama eğilimi vardır. Ayrıca rekabet, rol ikiliği, yönetim kurulu büyüklüğü, mülkiyet yoğunluğu ve denetçi türü risk raporlama uygulamalarının kilit belirleyicileridir.</i>
Mühkinen (2013)	<i>Risk açıklama kalitesinin bilgi asimetrisi üzerinde doğrudan olumsuz etkisi yoktur. Risk açıklamaları küçük, yüksek teknoloji ve düşük analist kapsamı olan işletmeler tarafından sağlandığında daha yararlıdır. Ayrıca borsalar işletmelerin risk raporlama düzeyini etkilemektedir.</i>
Probohudono, Tower ve Rusmin (2013)	<i>Gönüllü risk raporlama ile ülke, büyüklük ve yönetim kurulu bağımsızlığı arasında pozitif anlamlı ilişki; finansal kaldıraç ile negatif ilişki söz konusudur. Bununla birlikte Endonezya, diğer ülkelere kıyasla istatistiksel olarak daha düşük risk raporlama eğimindedir.</i>
Hassan (2014)	<i>İşletme büyüklüğü ile kaldıraç seviyesi risk raporlama kalitesinin en önemli belirleyicileridir. Diğer taraftan risk bilgileri bir yere kadar ihtiyaca uygun ve anlaşılabilir buna karşılık daha az karşılaştırılabilir ve doğrulanabilir.</i>
Nahar, Azim ve Jubb (2016a)	<i>IFRS 7 ve Basel II uygulamaları finansal risk kategorisinde (piyasa, kredi, likidite, operasyonel ve özkaynak) raporlama derecesini artırmaktadır. Ayrıca kaldıraç, risk türleri, risk komite sayısı, işletme büyüklüğü, risk yönetim biriminin varlığı, denetçi ile yönetim kurulu büyüklüğü risk raporlamanın belirleyicileridir.</i>
Nahar, Azim ve Jubb (2016b)	<i>Kurumsal risk raporlama yüksek performanslı bankalarda önemli ölçüde düşüktür ve sermaye maliyeti ile negatif ilişkilidir.</i>

Maffei, Aria, Fiondella, Spanò, ve Zagaria (2014)	<i>Her bir raporda açıklanacak farklı risk kategorilerine rağmen, açıklamalar oldukça tekdüzedir ve bankalar finansal tablo dipnotlarında daha yoğun bilgi verme eğilimindedir.</i>
Martikainen, Kinnunen, Mühkinen ve Troberg (2015)	<i>Yönetim kurulu özelliklerinin önemli ölçüde etkilediği risk raporlama düzeyi ile icracı olmayan yönetim kurulu üyelerinin serveti pozitif buna karşılık gelirleri ise negatif ilişkilidir. Ayrıca icracı olmayan yönetim kurulu üyelerinin eğitimi risk açıklama kararlarını etkilemekte ve yıpranma payı, deneyim, uzun süreli çalışma gibi faktörlerle risk raporlamanın düzeyi ve kapsamı arasında negatif ilişki söz konusudur.</i>
Marzouk (2016)	<i>Raporlanan risk bilgileri çoğunlukla parasal, geleceğe yönelik ve olumludur. Bununla birlikte işletme büyüklüğü ile risk raporlama düzeyi arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır.</i>
Dobler, Lajili ve Zeghal (2016)	<i>Risk raporlama düzeyi ile Erkeksilik/Kadınsılık dışındaki kültürel değerler arasında pozitif ilişki söz konusudur.</i>
Carmona, Fuentes ve Ruiz (2016)	<i>2009 yılında risklere yönelik yüksek bilgi içerikli çıktılara yol açan koşullar, çoğu koşulların benzer olduğu, 2006 ve 2012 yıllarından oldukça farklıdır. Ayrıca yönetim kurulu özellikleri, denetim komitesinin bağımsızlığı, sahiplik yapısı ve denetçi kalitesinin risk raporlama düzeyi ile ilişkisi vardır.</i>
Tauringana Chithambo (2016) ve	<i>IFRS 7'ye uyum oranı ortalama yüzde 40'tır.</i>
Papa (2016)	<i>İzahnameler dış risklere büyük önem verirken diğer belirsizlik kaynaklarını ihmal etmektedir. Ayrıca bilgi teknolojisi ve üretim sektörü benzer raporlama uygulamalarını paylaşmakta ancak izahnamelerde bilgi teknoloji işletmeleri üretim işletmelerine kıyasla daha fazla düzeyde ileriye dönük ve dış risk bilgileri raporlamaktadır.</i>
Khalil ve Maghraby (2017)	<i>Büyük işletmeler daha fazla risk bilgisi açıklama eğilimindedir. Ayrıca kurumsal risk raporlama ile sektör tipi arasında pozitif bir ilişkiye karşılık yönetim kurulu ve diğer işletme özellikleri arasında anlamlı bir ilişki söz konusu değildir.</i>
Cordazzo Papa ve Rossi (2017)	<i>Zorunlu ve gönüllü risk raporlama arasında tamamlayıcı bir etki vardır.</i>
Saggar ve Singh (2017)	<i>Risk raporlama üzerinde, kurumsal yönetim ilkeleri kapsamında yönetim kurulu büyüklüğü ve cinsiyet olumlu; büyük hissedarın kişiliği olumsuz etkiye sahiptir. Ayrıca büyük hissedarlı mülkiyet yoğunluğunun risk raporlama üzerinde etkisi yoktur.</i>

Özkan ve Koç (2018)	<i>Risk açıklama ile işletme büyüklüğü ve yönetim kurulu yapısı arasındaki pozitif ilişkiye karşılık sahiplik yapısı ve işletme performansı arasında herhangi bir ilişki yoktur.</i>
Serrasqueiro Mineiro (2018) ve	<i>Ara raporlarda sayısal risk raporlamaları geçerlidir ve işletmenin risk raporlama politikaları denetçi kalitesinden etkilenmemektedir.</i>

Tablo 2’de yer alan bulgulara göre risk raporlamayı konu alan makalelerde genellikle risk raporlama düzeyi ile işletme büyüklüğü, yönetim kurulu özellikleri ve faaliyette bulunulan sektör arasındaki ilişki derecesinin ortaya koyulduğu tespit edilmiştir.

Bulguları Tablo 2’deki gibi olan makalelere yapılan atıf sayılarına yönelik istatistiki bilgilere Tablo 3’te yer verilmiştir.

Tablo 3: Makalelere Yapılan Atıf Sayıları¹

Sıralama	Araştırmacı	Atıf	Sıralama	Araştırmacı	Atıf
1	Linsley ve Shrivess (2006)	680	17	Maffei ve diğerleri (2014)	29
2	Beretta ve Bozzolan (2004)	656	18	Saggar ve Singh (2017)	27
3	Amran ve diğerleri (2009)	374	19	Adamu (2013)	24
4	Lajili ve Zeghal (2005)	361	20	Tauringana ve Chithambo (2016)	22
5	Deumes (2008)	187	21	Nahar ve diğerleri (2016b)	20
6	Hassan (2009)	187	22	Martikainen ve diğerleri (2015)	19
7	Oliveira ve diğerleri (2011a)	177	23	Carmona ve diğerleri (2016)	19
8	Linsley ve Shrivess (2005)	170	24	Marzouk (2016)	17
9	Elshandidy ve diğerleri (2013)	146	25	Hassan (2014)	14
10	Barakat ve Hussainey (2013)	136	26	Nahar ve diğerleri (2016a)	12
11	Mokhtar ve Mellett (2013)	104	27	Cordazzo ve diğerleri (2017)	11

¹Atıf sayıları 10.04.2020 tarihi itibarıyla Google Scholar’da yer alan verilere göre düzenlenmiştir.

12	<i>Oliveira ve diğerleri (2011b)</i>	91	28	<i>Khalil ve Maghraby (2017)</i>	9
13	<i>Miihkinen (2013)</i>	83	29	<i>Dobler ve diğerleri (2016)</i>	5
14	<i>Othman ve Ameer (2009)</i>	55	30	<i>Papa (2016)</i>	1
15	<i>Probohudono ve diğerleri (2013)</i>	49	31	<i>Özkan ve Koç (2018)</i>	1
16	<i>Greco (2012)</i>	47	32	<i>Serrasqueiro ve Mineiro (2018)</i>	1

Yapılan atıf sayılarına göre düzenlenen Tablo 3'ten de anlaşıldığı üzere Linsley ve Shriver (2006) ile Beretta ve Bozzolan (2004) tarafından yayınlanan makaleler risk raporlama kapsamında en çok atıf alan iki eserdir.

Risk raporlamayı konu alan makalelerin yayınlandığı dergiler ve kayıtlı olduğu veri tabanı ile ilgili bilgiler ise Tablo 4 ve Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 4: Makalelerin Yayınlandığı Dergiler

<i>Yayınlandığı Dergiler</i>	<i>Frekans</i>	<i>Yüzde</i>
<i>Managerial Auditing Journal</i>	7	21,9
<i>Journal of Applied Accounting Research</i>	2	6,3
<i>Journal of Financial Regulation and Compliance</i>	2	6,3
<i>International Review of Financial Analysis</i>	2	6,3
<i>Research Journal of Finance and Accounting,</i>	2	6,3
<i>Diğer</i>	17	53,1
<i>Toplam</i>	32	100

Tablo 5: Dergilerin Yer Aldığı Veri Tabanları

<i>Veri Tabanı</i>	<i>Frekans</i>	<i>Yüzde</i>
<i>Emerald</i>	18	56,3
<i>Elsevier</i>	4	12,5
<i>Diğer</i>	10	31,2
<i>Toplam</i>	32	100,0

Tablo 4 ve Tablo 5 birlikte değerlendirildiğinde risk raporlamayla ilgili araştırma niteliğine sahip makalelerin en fazla (%21,9) **Managerial Auditing Journal** dergisinde yayınlandığı ve söz konusu makalelerin yer aldığı dergilerin yarısından fazlasının **Emerald** veri tabanına kayıtlı olduğu tespit edilmiştir.

5.1.2. Tezlere Yönelik Sonuçlar

Yapılan literatür taraması çerçevesinde risk raporlama araştırmalarını konu alan tezlere yönelik bulgular Tablo 6’da özetlemiştir.

Tablo 6: Tezlerin Bulguları

<i>Araştırmacı</i>	<i>Bulgu</i>
Chandiramani (2009)	<i>Finansal kriz döneminde işletmelerin raporlama kalitesinde bir artış vardır.</i>
Rajab (2009)	<i>İngiltere’de risk açıklama miktarında artma eğilimi vardır. Çoğunlukla operasyonel risklere odaklanan risk açıklamaları genellikle tarafsız ve olumlu niteliktedir. Ayrıca nitel açıklamalar nicel açıklamalara göre daha baskındır.</i>
Mokhtar (2010)	<i>İşletmelerde düşük zorunlu risk raporlama seviyesine karşın; daha niteliksel ve geriye dönük gönüllü risk raporlama eğilimi vardır. Ayrıca rekabet, rol ikiliği, yönetim kurulu büyüklüğü, mülkiyet yoğunluğu ve denetçi türü risk raporlama uygulamalarının kilit belirleyicileridir.</i>
Kongprajya (2010)	<i>İşletme büyüklüğü risk açıklama miktarını olumlu etkilemektedir. Finansal kesim finansal olmayan kesime göre daha fazla risk bilgisi raporlamaktadır. Geleceğe yönelik risklerle ilgili açıklamalar yatırımcı kararlarını etkilemektedir.</i>

Muzahem (2011)	<i>Risk açıklama miktarında artış eğilimi vardır ve IFRS kapsamında yapılan risk açıklamaları finansal risklerle ilgilidir. Bununla birlikte işletme büyüklüğü ve denetçi türü ile risk raporlama arasında pozitif ilişki söz konusudur. Ayrıca iyi kurumsal yönetim risk açıklama uygulamaları üzerinde genel anlamda olumlu etkiye sahiptir. Tüm bunlara karşılık gönüllü raporlama yapma isteği düşüktür ve işletmeler karşılaştıkları risklerin tamamını sunmamaktadır.</i>
Elshandidy (2011)	<i>Sistemik ve finansal riskleri daha yüksek işletmeler önemli ölçüde toplu ve gönüllü risk raporlaması yaparken, düşük likidite seviyesine sahip işletmeler daha az toplu ve gönüllü risk raporlama yapmaktadır. Zorunlu risk raporlama düzeyi işletme büyüklüğü ile anlamlı ve pozitif ilişkilidir. İngiltere’de yöneticiler ilave risk bilgilerinin açıklanması konusunda isteklidir.</i>
Meijer (2011)	<i>Zamanla risk raporlama kategorisi ve miktarında artış olmuştur. İşletme büyüklüğü ile risk raporlama kalitesi ve miktarı arasında pozitif ilişki vardır.</i>
Rattanataipop (2013)	<i>Kredi riski en fazla raporlanan risk türüdür. Raporlanan risk bilgileri hem nitel hem de nicel özellik göstermektedir ve söz konusu bilgilerin zaman içinde miktar ve kategori sayısında artış yaşanmıştır.</i>
Maas (2016)	<i>Banka büyüklüğü ile likidite riskinin raporlama kalitesi arasında ilişki vardır.</i>
Lindqvist (2016)	<i>Risk raporlama kalitesi üzerinde işletme büyüklüğünün önemli etkisine karşılık finansal krizin herhangi bir etkisi yoktur.</i>
Alzead (2017)	<i>Yönetim kurulu özelliği, yönetim kurulu büyüklüğü, denetçi türü ve işletme değeri ile risk raporlama arasında negatif ilişki vardır.</i>

Tablo 6’ dan da anlaşıldığı üzere risk raporlamayı konu alan tezlerde en fazla tespit edilen bulgular yayınlanan risk türü, raporlama kalitesi ve finansal krizlerin risk raporlama üzerine etkisiyle ilgilidir. Ayrıca söz konusu tezlerde, makalelerde olduğu gibi risk raporlama düzeyi ile işletme büyüklüğü ve yönetim kurulu özellikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bulgulara da yer verilmiştir.

5.1.3. Bildirilere Yönelik Sonuçlar

Yapılan literatür taramasında risk raporlamayla ilgili araştırma niteliği bulunan gerek makale gerekse de tez kapsamında çok sayıda çalışma olmasına rağmen gerçekleştirilen bildiri sayısı yalnızca birdir. Berger ve Gleißner (2006) tarafından gerçekleştirilen söz konusu bildirinin bulgularına ise Tablo 7’ de yer verilmiştir.

Tablo 7: Bildirilerin Bulguları

<i>Bildiri</i>	<i>Bulgu</i>
<i>Berger ve Gleißner (2006)</i>	<i>Risk raporlama kalitesinde bir miktar iyileşme olmasına rağmen bu durum düşük seviyede ve standarda bağlıdır. Ayrıca raporlanan risklerin sayısı ve oranı değişmiştir.</i>

Bulguları Tablo 7’de özetlenen bildiri kapsamında yıllar içinde risk raporlama kalitesi ve miktarındaki değişimler incelenmiştir.

5.2. Çalışmaların Yıl ve Yerine Yönelik Sonuçlar

Çalışmanın bu kısmında yapılan literatür taramasından içerik analiziyle elde edilen sonuçlar çerçevesinde risk raporlamayı konu alan çalışmaların yayımlandığı yıl ve gerçekleştirildiği kıta açısından sonuçlarına yer verilmiştir. Bu bağlamda ilk olarak Tablo 8’de söz konusu çalışmaların yayın yılı referans alınarak zaman içindeki dağılımı sunulmuştur.

Tablo 8: Çalışmaların Yayın Yılı

<i>Yayın Yılı</i>	<i>Frekans</i>	<i>Yüzde</i>
<i>2006 Öncesi</i>	<i>3</i>	<i>6,8</i>
<i>2006-2010 Arası</i>	<i>10</i>	<i>22,7</i>
<i>2011-2015 Arası</i>	<i>16</i>	<i>36,4</i>
<i>2015 Sonrası</i>	<i>15</i>	<i>34,1</i>
<i>Toplam</i>	<i>44</i>	<i>100,0</i>

Tablo 8’de de görüldüğü üzere çalışmaların büyük bir çoğunluğunun (%70,5) 2011 yılı sonrası yayımlandığı tespit edilmiştir. Yayımlanan bu araştırmaların yapıldığı kıtalar açısından dağılımına ise Tablo 9’da yer verilmiştir.

Tablo 9: Araştırmaların Yapıldığı Kıta

<i>Yapıldığı Kıta</i>	<i>Frekans</i>	<i>Yüzde</i>
<i>Avrupa</i>	22	50
<i>Asya</i>	9	20,5
<i>Afrika</i>	9	20,5
<i>Amerika</i>	2	4,5
<i>Avrupa ve Amerika</i>	2	4,5
<i>Toplam</i>	44	100,0

Tablo 9'dan da anlaşıldığı üzere risk raporlamayı konu alan araştırmaların önemli bir kısmı (%50) Avrupa kıtasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmaların çalışma türü açısından dağılımı incelediğinde kıtaların tamamında makale tarzı eserler ortaya konulurken tez ve bildiri türü eserler yalnızca Avrupa kıtasında hazırlanmıştır. Bu bağlamda araştırma niteliği bulunan risk raporlamaya yönelik tezlerin ve bildirilerin hazırlandığı ülkeler açısından dağılımı Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10: Tezlerin ve Bildirilerin Hazırlandığı Ülkeler

<i>Tezler</i>	<i>Frekans</i>	<i>Yüzde</i>
<i>İngiltere</i>	7	63,6
<i>Hollanda</i>	3	27,3
<i>Finlandiya</i>	1	9,1
<i>Toplam</i>	11	100,0
<i>Bildiri</i>	<i>Frekans</i>	<i>Yüzde</i>
<i>Almanya</i>	1	100
<i>Toplam</i>	1	100,0

Tablo 10'dan da anlaşıldığı üzere risk raporlamayı konu alan gerek tez gerekse de bildiri türündeki çalışmaların tamamının Avrupa kıtasında gerçekleştirildiği ve tezlerin önemli bir kısmının İngiltere'de hazırlandığı tespit edilmiştir. Tez çalışmalarının İngiltere'de yoğunlaşma nedenleri

arasında özellikle İngiltere ve Galler Yeminli Mali Müşavirler Enstitüsü (Institute of Chartered Accountants in England and Wales - ICAEW) tarafından gerçekleştirilen öneri ve raporlara bağlı olarak risk raporlama uygulamalarına yönelik bilgi birikiminin ve uygulama boyutunun gelişmiş olmasının etkisi olduğu söylenebilir.

5.3. Araştırma Yöntemine Yönelik Sonuçlar

Çalışmanın bu kısmında risk raporlamayla ilgili araştırmaların kapsamı, incelediği işletmelerin niteliği ile hisselerinin borsada işlem görme durumu, örneklem sayısı, veri toplama yöntemi, veri kaynağı ve analiz türüne yönelik istatistikî sonuçlara yer verilmiştir.

Risk raporlamayı konu alan araştırmaların kapsam açısından dağılımına Tablo 11’de yer verilmiştir.

Tablo 11: Araştırma Kapsamı

<i>Araştırma Kapsamı</i>	<i>Frekans</i>	<i>Yüzde</i>
<i>Bir ülke</i>	38	86,4
<i>Birden fazla ülke</i>	6	13,6
<i>Toplam</i>	44	100,0

Tablo 11’den de anlaşıldığı üzere risk raporlamayla ilgili araştırmaların büyük çoğunluğu (%86,4) bir ülkeyi kapsamaktadır. Kapsam açısından birden fazla ülke düzeyinde gerçekleştirilen çalışmalarda ise genellikle finansal sektörde faaliyet gösteren işletmelerin risk raporlama uygulamaları analiz edilmiştir.

Risk raporlamayı konu alan her bir araştırma kapsamında incelenen işletmelerin sayısı ve faaliyette bulunduğu sektör açısından dağılımı Tablo 12 ve Tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 12: Örneklem İşletme Sayısı

<i>Örneklem İşletme Sayısı</i>	<i>Frekans</i>	<i>Yüzde</i>
<i>50'den Az</i>	<i>17</i>	<i>38,6</i>
<i>51-100 Arası</i>	<i>13</i>	<i>29,5</i>
<i>101-150 Arası</i>	<i>7</i>	<i>15,9</i>
<i>151-200 Arası</i>	<i>1</i>	<i>2,3</i>
<i>200'den fazla</i>	<i>6</i>	<i>13,6</i>
<i>Toplam</i>	<i>44</i>	<i>100,0</i>

Tablo 13: İşletme Niteliği

<i>İşletme Niteliği</i>	<i>Frekans</i>	<i>Yüzde</i>
<i>Finansal Olmayan İşletmeler</i>	<i>28</i>	<i>63,6</i>
<i>Finansal İşletmeler</i>	<i>7</i>	<i>15,9</i>
<i>Tüm İşletmeler</i>	<i>8</i>	<i>18,2</i>
<i>Bilgi Yok</i>	<i>1</i>	<i>2,3</i>
<i>Toplam</i>	<i>44</i>	<i>100,0</i>

Tablo 12 ve Tablo 13 birlikte değerlendirildiğinde araştırmaların büyük bir çoğunluğunda (%68,1) incelemeye dâhil edilen işletmelerin sayısının 100'ün altında olduğu ve genellikle (%63,6) finansal olmayan işletmeler üzerinde gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Söz konusu bu işletmelerin hisselerinin borsada işlem görüp görmeme durumuna göre dağılımına Tablo 14'te yer verilmiştir.

Tablo 14: İşletmelerin Borsaya Kote Durumu

<i>Borsaya Kote Durumu</i>	<i>Frekans</i>	<i>Yüzde</i>
<i>Kote</i>	<i>39</i>	<i>88,6</i>
<i>Bilgi Yok</i>	<i>5</i>	<i>11,4</i>
<i>Toplam</i>	<i>44</i>	<i>100,0</i>

Tablo 14'ten de anlaşıldığı üzere araştırmaların %88,6'sının hisseleri borsaya kote işletmeler üzerinde gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Araştırmaların %11,4'ünde ise analiz edilen işletmelerin borsaya kote durumu ile ilgili herhangi bir bilgi sunulmamıştır.

Risk raporlamaya yönelik yapılan araştırmalarda ihtiyaç duyulan verilerin elde edildiği kaynak ve toplanma yöntemine ilişkin istatistiki bilgilere Tablo 15 ve Tablo 16'da yer verilmiştir.

Tablo 15: Veri Toplama Yöntemi

<i>Veri Toplama Yöntemi</i>	<i>Frekans</i>	<i>Yüzde</i>
<i>İçerik Analizi</i>	43	97,7
<i>Mülakat</i>	1	2,3
<i>Toplam</i>	44	100,0

Tablo 16: Veri Kaynağı

<i>Veri Kaynağı</i>	<i>Frekans</i>	<i>Yüzde</i>
<i>Yıllık Rapor</i>	41	93,2
<i>İzahname</i>	2	4,5
<i>Yönetici</i>	1	2,3
<i>Toplam</i>	44	100,0

Tablo 15 ve Tablo 16'da yer alan bilgiler çerçevesinde araştırmaların neredeyse tamamına yakınında (%97,7) içerik analizi ile veri toplandığı ve büyük bir çoğunluğunda (%93,2) veri kaynağı olarak yıllık raporların tercih edildiği tespit edilmiştir.

Araştırmalarda elde edilen verilerin analizinde kullanılan istatistiki yöntemlerin dağılımı ise Tablo 17'deki gibidir.

Tablo 17: Analiz Türü

<i>Analiz Türü</i>	<i>Frekans</i>	<i>Yüzde</i>
<i>Regresyon</i>	26	59,1
<i>Korelasyon</i>	9	20,5
<i>Frekans</i>	2	4,5
<i>Fuzy-Set Niteliksel</i>	1	2,3
<i>Non-parametric</i>	1	2,3
<i>Frekans ve Korelasyon</i>	1	2,3
<i>Anova</i>	2	4,5
<i>Anova ve Frekans</i>	1	2,3
<i>Frekans ve Regresyon</i>	1	2,3
<i>Toplam</i>	44	100,0

Tablo 17’den de anlaşıldığı üzere risk raporlamayla ilgili araştırmalarda genellikle değişkenler arasındaki ilişki düzeyini inceleyen regresyon ve korelasyon analizlerinin tercih edildiği gözlenmektedir.

6. SONUÇ

Son zamanlarda yaşanan finansal başarısızlık ve krizler çıkar gruplarının vereceği kararlarda etkili olabilecek her türlü riske ait bilginin sunulma ihtiyacını dolayısıyla da risk raporlamayı önemli hale getirmiştir. Risk raporlamanın artan önemi başta akademisyenler ve muhasebe meslek mensupları olmak üzere birçok kesimin ilgisini çekerek çok sayıda çalışmanın oluşumuna sağlamıştır.

Risk raporlamayı konu alan gerek teorik gerekse de ampirik nitelikli çalışma sayısının artışı tarama (review) tarzı eserlerin ortaya çıkmasına katkıda bulunmuştur. Risk raporlamasına ilişkin mevcut akademik literatürün detaylı gözden geçirilmesiyle hazırlanan tarama özelliğine sahip sınırlı sayıda çalışmadan biri olan bu makalede konuya yönelik literatürün gözden geçirilmesi, eksikliklerin tespit edilmesi ve mevcut literatür verilerinin sentezlenmesiyle gelecekte yapılacak çalışmalar için bilimsel perspektifin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Söz konusu amaç kapsamında içerik analizi kullanılarak yürütülen bu araştırmada incelenen çalışmalar tür,

yayın yılı ve yeri ile araştırma yöntemi şeklinde genel olarak üç ana başlık altında değerlendirilmiş ve bu bağlamda önemli bazı bulgulara ulaşılmıştır.

Yapılan çalışmaların türü esas alınarak yapılan analiz sonucunda risk raporlamayı konu alan araştırmaların çoğunluğunun makale tarzında gerçekleştirildiği ve genellikle işletme büyüklüğü, yönetim kurulu özellikleri ve faaliyette bulunulan sektör ile risk raporlama düzeyi arasındaki ilişki derecesinin ortaya koyulduğu tespit edilmiştir.

İncelenen çalışmaların sayısında 2010 yılından sonra belirgin bir artış olduğu ve gerek bildiri gerekse de tezlerin tamamı ile makalelerin büyük bir çoğunluğunun Avrupa ülkelerinde hazırlandığı dikkat çekmektedir. Bu duruma kanunlar, muhasebe meslek örgütleri ve muhasebe standartları kurulları tarafından yürütülen risk raporlama çalışmalarının katkısının olduğunu söylemek mümkündür.

Risk raporlamayla ilgili araştırmalarda benimsenen ve uygulanan yöntemler çerçevesinde çalışmaların önemli bir kısmının kapsam açısından tek bir ülke ile sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Kapsam açısından birden fazla ülke düzeyinde gerçekleştirilen araştırmalarda çoğunlukla finansal sektörde faaliyet gösteren işletmelerin risk raporlama uygulamaları analiz edilmiştir. Bununla birlikte incelenen işletmeler genellikle finansal sektörün dışında faaliyet göstermekte ve hisseleri borsada işlem görmektedir. Ayrıca araştırmaların tamamına yakınının veri toplama yöntemi içerik analizi; veri kaynağı ise yıllık raporlardır. Elde edilen verilerin analizinde ise sıklıkla değişkenler arasındaki ilişkiyi inceleyen regresyon ve korelasyon analizi kullanılmıştır.

Yapılan literatür taramasına göre elde edilen ve bulguları yukarıda özetlenen bu çalışma ile gelecekte yapılacak araştırmaları yönlendirecek önerilerin geliştirilmesi mümkündür. Bu bağlamda genellikle işletmelerde risk raporlamanın niceliksel boyutunun yanı sıra özellikle niteliksel ölçümünü sağlayacak çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca literatürde sıklıkla tek bir döneme ait verileri kullanarak işletmelerde risk raporlama uygulamalarının incelendiği araştırmalar yerine çok sayıda dönemin verilerinin kullanılarak zaman içinde risk raporlama düzeyindeki değişimlerin ön plana çıkartıldığı çalışmalar yürütülebilir. Bununla birlikte yapılan araştırmalar çoğunlukla tek bir ülke ile sınırlı olduğu için işletmelerin risk raporlama düzeylerinin ülkeler arasında karşılaştırılabilirliğine imkân verecek uluslararası kriterlerin oluşturulmasını sağlayacak çalışmaların yapılması gerekmektedir. Konuyla ilgili bir başka öneri ise belli sayıda gelişmiş ülkede (özellikle Avrupa kıtasında) yoğunlaşan risk raporlama uygulamalarının diğer gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeleri de içerecek şekilde sınırlarının genişletilmesinin yanı sıra tüm dünyada risk raporlamaya yönelik toplumsal ve politik ilginin artmasına katkıda bulunacak çalışmalara öncelik verilmesidir.

KAYNAKÇA

Adamu, M. U. (2013), Risk Reporting: A Study of Risk Disclosures in the Annual Reports of Listed Companies in Nigeria, *Research Journal of Finance and Accounting*, 4(16), 140-147.

Alzead, R. S. (2017), *The Determinants and Economic Consequences of Risk Disclosure: Evidence from Saudi Arabia*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, University of Portsmouth.

Amran, A, Bin, A. M. R. ve Hassan, B. C. H. M. (2009), Risk Reporting: An Exploratory Study on Risk Management Disclosure in Malaysian Annual Reports, *Managerial Auditing Journal*, 24(1), 39-57.

Barakat, A. ve Hussainey, K. (2013), Bank Governance, Regulation, Supervision, and Risk Reporting: Evidence from Operational Risk Disclosures in European Banks, *International Review of Financial Analysis*, 30, 254-273.

Beretta, S. ve Bozzolan, S. (2004), A Framework for the Analysis of Firm Risk Communication, *The International Journal of Accounting*, 39 (2004), 265-288.

Berger, T. ve Gleißner, W. (2006), *Risk Reporting and Risks Reported: A Study on German HDAX-listed Companies 2000 to 2005*, 5th International Conference on Money, Investment & Risk, Nottingham, 1-3 November.

Carmona, P., Fuentes, C. de ve Ruiz, C. (2016), Risk Disclosure Analysis in the Corporate Governance Annual Report Using Fuzzy-Set Qualitative Comparative Analysis, *Revista de Administração de Empresas*, 56(3), 342-352.

Chandiramani, G. (2009), *Quality of Risk Reporting*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erasmus University.

Cordazzo, M., Papa, M. ve Rossi, P. (2017), The Interaction between Mandatory and Voluntary Risk Disclosure: a Comparative Study, *Managerial Auditing Journal*, 32(7), 682-714.

Deumes, R. (2008), Corporate Risk Reporting: A Content Analysis of Narrative Risk Disclosures in Prospectuses, *Journal of Business Communication*, 45(2), 120-157.

Dobler, M. (2005), National and International Developments in Risk Reporting: May the German Accounting Standard 5 Lead the Way Internationally?, *German Law Journal*, 6(8), 1191-1200.

Dobler, M., Lajili, K. ve Zeghal, D. (2016), Risk Disclosures and Cultural Values: A Research Note, *Research Journal of Finance and Accounting*, 7(18), 53-61.

- Durgut, M. (2020), Risk Raporlama, Ankara: EKİN Basım Yayın Dağıtım.
- Elshandidy, T. M. F. (2011), *Risk Reporting Incentives: A Cross-Country Study*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, University of Stirling.
- Elshandidy, T., Fraser, I. ve Hussainey, K. (2013) Aggregated, Voluntary, and Mandatory Risk Disclosure Incentives: Evidence from UK FTSE All-share Companies, *International Review of Financial Analysis*, 30, 320-333.
- Elshandidy, T., Shrivess P. J., Bamber, M. ve Abraham, S. (2018), Risk Reporting: A Review of the Literature and Implications for Future Research, *Journal of Accounting Literature*, 40 (2018), 54-82.
- Greco, G. (2012), The Management's Reaction to New Mandatory Risk Disclosure: A Longitudinal Study on Italian Listed Companies, *Corporate Communications: An International Journal*, 17(2), 113-137.
- Hassan, M. K. (2009), UAE Corporations-Specific Characteristics and Level of Risk Disclosure, *Managerial Auditing Journal*, 24(7), 668-687.
- Hassan, N. S. M. (2014), Investigating the Impact of Firm Characteristics on the Risk Disclosure Quality, *International Journal of Business and Social Science*, 5(9-1), 109-119.
- Khalil, A. ve Maghraby, M.(2017), The Determinants of Internet Risk Disclosure: Empirical Study of Egyptian Listed Companies, *Managerial Auditing Journal*, 32(8), 746-767.
- Khandelwal, C., Kumar, S., Verma, D. ve Singh, H. P. (2019), Financial Risk Reporting Practices: Systematic Literature Review and Research Agenda, *The Bottom Line*, 32(3), 185-210.
- Kongprajya, C. (2010), *The Study of Corporate Risk Disclosure in the Case of Thai Listed Companies*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, The University of Nottingham.
- Lajili, K. ve Zeghal, D. (2005), A Content Analysis of Risk Management Disclosures in Canadian Annual Reports, *Canadian Journal of Administrative Sciences*, 22(2), 125-142.
- Lindqvist, A. (2016), *What Drives Risk Disclosure Quality? The Impact of the Financial Crisis*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hanken School of Economics.
- Linsley, P. M. ve Shrivess, P. J., (2005), Examining Risk Reporting in UK Public Companies, *The Journal of Risk Finance*, 6(4), 292-305.
- Linsley, P. M. ve Shrivess, P. J., (2006), Risk Reporting: A Study of Risk Disclosures in the Annual Reports of UK Companies, *The British Accounting Review*, 38(2006), 387-404.

- Maas, J. (2016), *The Quality of Liquidity Risk Disclosure by European Banks*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Radboud University.
- Madrigal, M. H., Guzmán, B. A. ve Guzmán, C. A. (2015), Determinants of Corporate Risk Disclosure in Large Spanish Companies: A Snapshot, *Contaduría y Administración*, 60(2015), 757-775.
- Maffei, M., Aria, M., Fiondella, C., Spanò, R. ve Zagaria, C. (2014), (Un)useful Risk Disclosure: Explanations from the Italian Banks, *Managerial Auditing Journal*, 29(7), 621-648.
- Martikainen, M., Kinnunen, J., Miihkinen, A. ve Troberg, P. (2015), Board's Financial Incentives, Competence, and Firm Risk Disclosure: Evidence from Finnish Index Listed Companies, *Journal of Applied Accounting Research*, 16(3), 333-358.
- Marzouk, M. (2016), Risk Reporting during a Crisis: Evidence from the Egyptian Capital Market, *Journal of Applied Accounting Research*, 17(4), 378-396.
- Meijer, M. G.H. (2011), *Risk Disclosures in Annual Reports of Dutch Listed Companies during the Years 2005-2008*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, University of Twente.
- Miihkinen, A. (2013), The Usefulness of Firm Risk Disclosures under Different Firm Riskiness, Investor-Interest, and Market Conditions: New Evidence from Finland, *Advances in Accounting, Incorporating Advances in International Accounting*, 29(2), 312-331.
- Mokhtar, E. S. (2010), *Investigating Risk Reporting Practices in Egypt*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Cardiff University.
- Mokhtar, E. S. ve Mellett, H. (2013) Competition, Corporate Governance, Ownership Structure and Risk Reporting, *Managerial Auditing Journal*, 28(9), 838-865.
- Muzahem, A. (2011), *An Empirical Analysis on the Practice and Determinants of Risk Disclosure in an Emerging Capital Market: The Case of United Arab Emirates*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, University of Portsmouth.
- Nahar, S., Azim, M. ve Jubb, C. (2016a), The Determinants of Risk Disclosure by Banking Institutions: Evidence from Bangladesh, *Asian Review of Accounting*, 24(4), 426-444.
- Nahar, S., Azim, M. ve Jubb, C. (2016b), Risk Disclosure, Cost of Capital and Bank Performance, *International Journal of Accounting & Information Management*, 24(4), 476-494.

- Oliveira, J., Rodrigues, L. L. ve Craig, R. (2011a), Risk-Related Disclosures by Non-Finance Companies: Portuguese Practices and Disclosure Characteristics, *Managerial Auditing Journal*, 26(9), 817-839.
- Oliveira, J., Rodrigues, L. L. ve Craig, R. (2011b), Voluntary Risk Reporting to Enhance Institutional and Organizational Legitimacy: Evidence from Portuguese Banks, *Journal of Financial Regulation and Compliance*, 19(3), 271-289.
- Othman, R. ve Ameer, R. (2009), Market Risk Disclosure: Evidence from Malaysian Listed Firms, *Journal of Financial Regulation and Compliance*, 17(1), 57-69.
- Özkan, A. ve Koç, F. Ö. (2018), BİST İmalat Sektörü İşletmelerinde Risk Raporlama, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 52, 17-46.
- Papa, M. (2016), Risk Disclosures in Italian IPO Prospectuses: A Comparison of Manufacturing and IT Companies, *Research Journal of Finance and Accounting*, 7(15), 108-122.
- Probohudono, A. N., Tower, G. ve Rusmin, R. (2013), Risk Disclosure during the Global Financial Crisis, *Social Responsibility Journal*, 9(1), 124-137.
- Rajab, B. (2009), *Corporate Risk Disclosure: Its Determinants and Its Impact on the Company's Cost of Equity Capital*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Edinburgh Napier University.
- Rattanataipop, P. (2013), *Risk Disclosures in the Annual Reports of UK Banks, 1995-2010*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Newcastle University.
- Saggar, R. ve Singh, B. (2017), Corporate Governance and Risk Reporting: Indian Evidence, *Managerial Auditing Journal*, 32(4/5), 378-405.
- Serrasqueiro, R. M. ve Mineiro, T. S. (2018), Corporate Risk Reporting: Analysis of Risk Disclosures in the Interim Reports of Public Portuguese Non-Financial Companies, *Contaduría y Administración*, 63(2), 1-23.
- Sexena, A. N., Dube, I. ve Mishra, C. S. (2017), Corporate Risk Disclosure: A Review, *US-China Law Review*, 632-670.
- Tahat, Y., Dunne, T., Fifield, S. ve Power, D. (2019), Risk Related Disclosure: A Review of the Literature and an Agenda for Future Research, *Accounting Forum*, 43(2), 193-219.
- Tauringana, V. ve Chithambo, L. (2016), Determinants of Risk Disclosure Compliance in Malawi: a Mixed-Method Approach, *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 6(2), 111-137.

Mehmet DURGUT

MUVU® / 2021-2